

Utdannings- direktoratet

**Databehandleravtale for kartleggingsverktøyet i grunnleggende norsk
(Databehandleravtalen)**

mellom

Skoleeier

(Behandlingsansvarlig)

og

Utdanningsdirektoratet (Databehandler)

Innhold

1. Generelle bestemmelser	3
1.1 Avtalens parter	3
1.2 Databehandleravtalens hensikt	3
1.3 Bakgrunn og formål	3
1.4 Meddelelser	3
2. Definisjoner	3
3. Personopplysninger som behandles	4
3.1 Oversikt over personopplysningene som behandles	4
3.2 Beskrivelse av behandlingen av personopplysninger	5
3.3 Formålet med behandlingen av personopplysninger	6
4. Databehandlers plikter	6
5. Behandlingsansvarlig sine plikter	7
6. Sikkerhetsbestemmelser	7
6.1 Generelt	7
6.2 Krav til Informasjonssikkerhet	8
7. Avvikshåndtering	8
8. Bruk av underdatabehandler	9
9. Overføring til land utenfor EØS	9
10. Varighet, revisjon, mislighold og opphør	10
11. Erstatningsansvar	11
12. Tvister og lovvalg	11
13. Signering	11

1. Generelle bestemmelser

1.1 Avtalens parter

Behandlingsansvarlig og Databehandler omtales her som «partene».

1.2 Databehandleravtalens hensikt

Databehandleravtalens hensikt er å regulere hvordan Databehandler bruker og sikrer personopplysninger som behandles på vegne av Behandlingsansvarlig.

Databehandleravtalen regulerer rettigheter og plikter etter gjeldende personvernregelverk, som omfatter EUs personvernforordning (GDPR), gjeldende personopplysningslov, forskrifter til loven (heretter omtalt som «personvernregelverket») og generelle råd og veiledning fra tilsynsmyndigheter.

1.3 Bakgrunn og formål

Kartleggingsverktøyet i grunnleggende norsk er et verktøy som består av en samtaleguide og en kartleggingsdel og er en støtte for å kartlegge elevers behov for særskilt språkopplæring. Verktøyet er frivilling å benytte. Mer informasjon om verktøyet finnes på udir.no: www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagspesifikk-stotte/kartleggingsverktoy-i-grunnleggende-norsk/

Databehandleravtalen gjelder for alle personopplysninger som behandles i kartleggingsverktøyet. Dette inkluderer, men er ikke begrenset til, personopplysninger om den ansatte på skolen som gjennomfører kartleggingen, opplysninger som registreres om elever gjennom samtaleguiden og informasjon om eleven som er nødvendig å registrere for å kartlegge eleven.

Skoleeier er behandlingsansvarlig for alle personopplysninger som behandles i kartleggingsverktøyet, herunder informasjon som legges i fritekstfelter.

Formålet med Databehandleravtalen er å sikre at Databehandler behandler personopplysningene i henhold til kravene i personvernregelverket, herunder de krav som er satt til Databehandlers behandling av personopplysninger i personvernforordningen artikkel 28.

Databehandleravtalen fritar ikke Databehandler for forpliktelser som er pålagt Databehandler direkte i personvernregelverket. Oppstår det motstrid mellom Databehandleravtalen og personvernregelverket, går personvernregelverket foran. Dersom en instruks fra Behandlingsansvarlig er i strid med Databehandleravtalen går Databehandleravtalen foran. Databehandler kan likevel velge å følge instruksjonen.

1.4 Meddelelser

Meddelelser, underretning, instruksjoner, varsler eller annen kommunikasjon mellom partene skal sendes skriftlig til post@udir.no.

2. Definisjoner

Følgende definisjoner, som gjøres gjeldende i denne avtalen, fremgår av artikkel 4:

- «**Personopplysninger**»: enhver opplysning om en identifisert eller identifiserbar fysisk person («den registrerte»); en identifiserbar fysisk person er en person som direkte eller indirekte kan identifiseres, særlig ved hjelp av en identifikator, f.eks. et navn, et identifikasjonsnummer, lokaliseringsopplysninger, en online-identifikator eller ett eller flere elementer som er spesifikke for nevnte fysiske persons fysiske, fysiologiske, genetiske, psykiske, økonomiske, kulturelle eller sosiale identitet,
- «**Behandling**»: enhver operasjon eller rekke av operasjoner som gjøres med personopplysninger, enten automatisert eller ikke, f.eks. innsamling, registrering, organisering, strukturering, lagring, tilpasning eller endring, gjenfinning, konsultering, bruk, utlevering ved overføring, spredning eller andre former for tilgjengeliggjøring, sammenstilling eller samkjøring, begrensning, sletting eller tilintetgjøring,
- «**Behandlingsansvarlig**»: en fysisk eller juridisk person, en offentlig myndighet, en institusjon eller ethvert annet organ som alene eller sammen med andre bestemmer formålet med behandlingen av personopplysninger og hvilke midler som skal benyttes; når formålet med og midlene for behandlingen er fastsatt i unionsretten eller i medlemsstatenes nasjonale rett, kan den behandlingsansvarlige, eller de særlige kriteriene for utpeking av vedkommende, fastsettes i unionsretten eller i medlemsstatenes nasjonale rett,
- «**Databehandler**»: en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institusjon eller ethvert annet organ som behandler personopplysninger på vegne av behandlingsansvarlig

Personer som bruker kartleggingsverktøyet, for eksempel lærere på skolen, omtales som «bruker». Elever som blir kartlagt i verktøyet omtales som «elever» i denne avtalen.

3. Personopplysninger som behandles

3.1 Oversikt over personopplysningene som behandles

Databehandler behandler her alminnelige og særlige kategorier av personopplysninger.

Følgende personopplysninger behandles:

Opplysninger om bruker:

- Påloggingsopplysninger
- Kryptert fødselsnummer
- Fornavn og Etternavn
- Mobilnummer
- E-postadresse

Opplysninger om eleven:

Personopplysninger om eleven legges inn av skoleleder og/eller den som kartlegger eleven.

Personopplysningene under punkt 1 nedenfor legges inn av skoleleder, er obligatoriske og benyttes for å identifisere eleven og plassere denne på foreslått nivå. Ved registrering av D-nummer og fødselsnummer sjekker kartleggingsverktøyet automatisk at nummeret er unikt i databasen og at ingen elever er registrert med dette nummeret tidligere. Dersom eleven har en kartlegging ved en tidligere skole registrert i kartleggingsverktøyet, vil bruker ved ny skole gjennom kartleggingsverktøyet kunne be tidligere skole om å overføre eleven til ny skole.

Personopplysningene under punkt 2 legges inn av den som kartlegger og er frivillig å legge inn. Opplysningene gir grunnlag for videre kartlegging.

1)

- Fornavn
- Etternavn
- Fødselsnummer eller d-nummer
- Årstrinn

2)

- Tidspunkt for ankomst til Norge
- Morsmål
- Språk eleven snakker
- Språk eleven skriver
- Opplysninger om nivå på følgende ferdighetsområder
 - Lesing
 - Skrivning
 - Ordforråd
 - Muntlig kommunikasjon
 - Uttale
- Opplysninger som legges inn i fritekstfelter i samtaleguiden.

Skoleeier har ansvar for at det i samtaleguiden ikke registreres andre personopplysninger om eleven enn det som er nødvendig for å oppfylle § 2-8 eller § 3-12 i opplæringsloven eller § 3-5 i privatskoleloven.

3.2 Beskrivelse av behandlingen av personopplysninger

Brukere:

- Innhenting
 - Skoleleder registrerer elevens lærere i kartleggingsverktøyet.
 - Databehandler innhenter opplysninger om bruker ved innlogging gjennom UIDP (Databehandlers påloggingsløsning).
Databehandler samler opplysningene i kartleggingsverktøyet
- Lagring
 - Databehandler samler opplysningene i kartleggingsverktøyet og i back-up hos underdatabehandler.
- Bruk
 - Tilknytning til organisasjon
 - Tildeling av rolle

Eleven:

- Innhenting

- Registrering og kartlegging av elevene. Lærer eller annen ansatt på skolen legger inn elevens personopplysninger.
- Lagring
 - Kartleggingen lagres i kartleggingsverktøyet og i back-up hos underdatabehandler.
- Bruk
 - Identifisering av elev
 - Nødvendig informasjon for å kartlegge elevens behov for særskilt språkopplæring
- Sletting
 - En funksjon for automatisk sletting vil utvikles i løpet av 2024. Når funksjonen er klar, vil kartlegginger eldre enn tre år slettes automatisk. Skoleeier kan velge å selv slette kartleggingene tidligere. Kartleggingene finnes i back-up hos underdatabehandler i 30 dager etter sletting i verktøyet.

Databehandler kan aggregere data og hente ut anonymiserte data/statistikk over bruk av verktøyet. Formålet med statistikken er å utvikle og forbedre kartleggingsverktøyet.

3.3 Formålet med behandlingen av personopplysninger

Formålet med kartleggingsverktøyet er å finne ut om elever med annet morsmål enn norsk og samisk trenger særskilt språkopplæring, hvilken norskopplæring eleven trenger, og når denne er klar for å gå over til ordinær opplæring. Kartleggingsverktøyet er laget som en støtte for lærere til å gjøre denne kartleggingen.

Opplysningene om bruker blir samlet inn og behandlet for at denne skal kunne bli opprettet som bruker og få tildelt riktig rolle i verktøyet.

Opplysningene om eleven blir samlet inn og behandlet for at eleven skal identifiseres på en sikker måte. I tillegg gir opplysningene nødvendig og hensiktsmessig informasjon, for å kunne sikre en god kartlegging av elevens behov for særskilt språkopplæring.

4. Databehandlers plikter

Databehandler skal:

1. Sikre at personopplysningene behandles i samsvar med gjeldende personvernregelverk, i tråd med føringene gitt i Databehandleravtalen og etter instruks fra Behandlingsansvarlig. Databehandler har ingen selvstendig rådgighet over personopplysningene, utover det som fremgår av Databehandleravtalen.
2. Gi Behandlingsansvarlig tilgang og innsyn i personopplysningene som behandles på vegne av Behandlingsansvarlig, med mindre annet følger av annet gjeldende regelverk.

3. Bistå Behandlingsansvarlig med å ivareta den registrertes rettigheter, herunder retten til informasjon, rett til å kreve innsyn og rett til å kreve retting eller sletting. Det skal tas hensyn til behandlingens art og hvilke tekniske og organisatoriske tiltak som er egnet. Dersom den registrerte retter seg direkte til databehandler, skal databehandler henvise den registrerte til Behandlingsansvarlig.
4. Ivareta og bistå Behandlingsansvarlig med å sikre overholdelse av forpliktelsene i personvernforordningen artikkel 32-36, herunder gi bistand til å gjennomføre en risikoanalyse og/eller en vurdering av personvernkonsekvenser (DPIA).
5. Uten ugrunnet opphold varsle Behandlingsansvarlig om brudd på personopplysningsikkerheten. Databehandler skal bistå Behandlingsansvarlig med melding til tilsynsmyndigheten, og eventuelt bistå med underretning til de registrerte. For øvrig skal Databehandler håndtere bruddet i samsvar med kravene i personvernregelverket (se mer om dette i punkt 8 under).

5. Behandlingsansvarlig sine plikter

Behandlingsansvarlig har ansvar for at personopplysningene behandles i samsvar med personvernregelverket. Behandlingsansvarlig skal til enhver tid ha full rettslig råderett over personopplysningene.

I det tilfelle at Behandlingsansvarlig retter instruks til Databehandler, skal disse være skriftlige og rettes til Databehandler på den måten som fremgår av denne avtalens punkt 1.4.

Med mindre annet er skriftlig avtalt, skal Behandlingsansvarlig:

- a) Svare på henvendelser fra de registrerte om behandling av personopplysninger som er omfattet av Databehandleravtalen
- b) Informere de registrerte i tråd med det gjeldende personvernregelverket og ellers oppfylle pliktene sine når det gjelder de registrertes rettigheter
- c) Varsle Databehandler om alle avvik som oppstår ifm. Databehandlers behandling av personopplysninger på vegne av Behandlingsansvarlig, som medfører risiko for de registrertes rettigheter, i den utstrekning det er nødvendig (se mer om avvikshåndtering i punkt 8 under)
- d) Melde brudd på personopplysningsikkerheten til Datatilsynet og eventuelt underrette de registrerte, uten ugrunnet opphold, iht. personvernregelverket (se mer om avvikshåndtering i punkt 8 under)
- e) Samarbeide med tilsynsmyndigheter i tråd med det gjeldende personvernregelverket.

6. Sikkerhetsbestemmelser

6.1 Generelt

Databehandler har selvstendig plikt til å gjennomføre egnede sikkerhetstiltak, men skal som et minimum oppfylle de krav til sikkerhetstiltak som stilles i det til enhver tid gjeldende personvernregelverket. Behandlingen skal være underlagt sikringstiltak som ivaretar konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet for behandling av personopplysningene i henhold til gjeldende personvernregelverk.

Databehandler skal sikre at bare autoriserte personer har tilgang til personopplysningene, og at disse er underlagt taushetsplikt. Taushetsplikten gjelder også etter avtalens opphør.

6.2 Krav til Informasjonssikkerhet

Databehandler har et selvstendig ansvar for informasjonssikkerheten

- Databehandler og innholdsleverandører benytter Utdanningsdirektoratets påloggingsløsning.

All personinformasjon om brukeren hentes fra påloggingsløsningen. Databehandler bruker hash (enveis kryptering) av fødselsnummer mottatt fra påloggingsløsningen som en unik identifikator for brukeren. Denne er nødvendig for å vite hvilke roller som er tilordnet pålogget bruker.

Brukerne må ha registrert mobilnummer og epostadresse i påloggingsløsningen. Disse opplysningene må være tilgjengelige i verktøyet for at administrator skal kunne identifisere brukere og tildele dem riktig rolle. Administratorer som skal tilordne rolle(r) til en bruker har ikke tilgang til kryptert fødselsnummer.

- Brukerne kan til enhver tid slette sin egen bruker. Brukerne kan også slettes ved forespørsel fra Behandlingsansvarlig til Databehandler.
- Teknisk sikkerhet
 - Fysisk sikkerhet og adgangskontroll
 - Penetrasjonstest
 - Internett og nettinfrastruktur med diversitet
 - Brannmurer
 - Back-up og re-store
 - Konfigurasjonsstyring for konsistent konfigurasjon mellom staging og produksjon
 - Logger med blant annet aksesskontrollmekanismer
 - Overvåkning og varsling 24/7/365
 - SLA avtaler
- Endringer testes av testleder og produkteier i testmiljøet til udir.no før produksjonssetting.
- Organisatoriske tiltak og rutiner
 - Internkontroll og risiko- og sårbarhetsanalyse
 - Gjennomgang av prosesser og rutiner med leverandør
 - Egne databehandleravtaler med underleverandørene
 - Taushetserklæring for konsulenter hos underleverandørene
 - Rollebeskrivelser og taushetsplikt for ansatte

7. Avvikshåndtering

Databehandler og Behandlingsansvarlig plikter uten ugrunnet opphold å dokumentere og rapportere til hverandre ethvert brudd på sikkerhetsbestemmelsene som innebærer at personopplysningene er behandlet i strid med personvernregelverket eller bestemmelsene i Databehandleravtalen.

Rapporteringen skal minimum oppfylle kravene i personvernforordningen artikkel 33 nr. 3 bokstav a, b og c. Dersom og i den grad det ikke er mulig å gi all informasjon samtidig, kan den gis trinnvis uten ytterligere ugrunnet opphold.

Databehandler skal uten ugrunnet opphold korrigere eventuelle avvik. Avvik som skyldes Databehandler eller vedkommendes underdatabehandler/underleverandør, skal korrigeres uten kostnad for Behandlingsansvarlig.

For øvrig skal Databehandler håndtere bruddet i samsvar med kravene i gjeldende personvernregelverk.

8. Bruk av underdatabehandler

I de tilfellene Databehandler benytter seg av underdatabehandler, skal Databehandler inngå en skriftlig databehandleravtale med underdatabehandleren som sikrer minst samme grad av beskyttelse som denne databehandleravtalen, og underdatabehandler skal være bundet av taushetserklæringer.

Databehandler har rett til å skifte ut eller inngå avtaler med nye underdatabehandlere etter behov. Behandlingsansvarlig skal motta en underretning to (2) måneder før endringen trer i kraft. Behandlingsansvarlig skal ha mulighet til å motsette seg endringene og skal meddele Databehandler skriftlig om dette senest seks (6) uker etter at underretningen er mottatt.

Dersom Databehandler ikke mottar skriftlig beskjed om at Behandlingsansvarlig motsetter seg underdatabehandleren, anses underdatabehandleren som akseptert.

For det tilfellet at Behandlingsansvarlig motsetter seg bruk av underdatabehandleren, og Databehandleren ikke vil imøtekomme Behandlingsansvarliges innsigelse, er Databehandleravtalen å anse som sagt opp fra Behandlingsansvarliges side. Databehandleravtalen utløper da to (2) måneder etter Databehandlerens underretning om endringen.

Databehandler forbeholder seg retten til å fravike de overnevnte fristene når det foreligger prekære behov, f.eks. vedrørende viktige forhold for informasjonssikkerheten.

Ved å signere Databehandleravtalen godkjenner Behandlingsansvarlig samtlige av Databehandlerens nåværende underdatabehandlere. Oversikt over underdatabehandlere: <https://www.udir.no/underleverandorer-til-kartleggingsverktoy-i-grunnleggende-norsk>

Behandlingsansvarlig skal på forespørsel få innsyn i databehandleravtalen som er inngått mellom Databehandler og underdatabehandleren.

9. Overføring til land utenfor EØS

I kartleggingsverktøyet behandler Databehandler personopplysninger innenfor EØS. Dersom Databehandler eller Databehandlerens underleverandører ønsker å behandle personopplysninger i tredjeland (land utenfor EØS), må Databehandler på forhånd varsle Behandlingsansvarlig.

I varselet må Databehandleren skriftlig redegjøre for behandlingen som skal gjøres og det rettslige overføringsgrunnlaget. Databehandler skal minst redegjøre for følgende: I hvilket tredjeland behandlingen skjer, hvilken behandling som skal skje i tredjelandet, hvilke typer av personopplysninger som er omfattet, og hvilke typer av registrerte som er omfattet.

Databehandler skal varsle Behandlingsansvarlig minimum to (2) måneder før personopplysningene overføres. Behandlingsansvarlig skal ha mulighet til å motsette seg en slik overføring og skal meddele Databehandler skriftlig om dette senest seks (6) uker etter at underretningen er mottatt. Dersom Databehandler ikke mottar beskjed om at Behandlingsansvarlig motsetter seg overføringen, anses overføringen som akseptert.

Databehandler forbeholder seg retten til å fravike de nevnte fristene når det foreligger prekære behov, f.eks. vedrørende viktige forhold for informasjonssikkerheten.

Hvis utlevering til land utenfor EØS kreves i henhold til unionsretten eller medlemsstatenes nasjonale rett, som Databehandler er underlagt, skal Databehandler underrette Behandlingsansvarlig om nevnte rettslige krav før behandlingen, med mindre denne rett av hensyn til viktige samfunnsinteresser forbyr en slik underretning.

For det tilfellet at Behandlingsansvarlig motsetter seg overføringen, og Databehandler ikke vil imøtekomme Behandlingsansvarliges innsigelse, er Databehandleravtalen å anse som sagt opp fra Behandlingsansvarliges side. Avtalen utløper da to (2) måneder etter Databehandlers varsel om overføring.

Databehandler og eventuelle underdatabehandlere har et selvstendig ansvar for å sikre at overføringen av personopplysningene til land utenfor EØS er i samsvar med kapittel V i personvernforordningen.

10. Varighet, revisjon, mislighold og opphør

Behandlingen er ikke tidsbegrenset og Databehandleravtalen gjelder så lenge Databehandler har behov for å behandle personopplysninger på vegne av Behandlingsansvarlig.

Databehandler kan gjøre nødvendige endringer i Databehandleravtalen. Slike endringer skal varsles til Behandlingsansvarlig minimum to (2) måneder før endringen trer i kraft. Databehandler forbeholder seg retten til å fravike denne fristen ved prekære behov, f.eks. vedrørende viktige forhold for informasjonssikkerheten.

Ved revisjon av Databehandleravtalen skal hver avtalepart dekke sine egne kostnader.

Ved opphør av Databehandleravtalen, uansett årsak, skal Databehandler slette alle personopplysninger som har vært gjenstand for behandling i henhold til Databehandleravtalen. Databehandler har ikke anledning til å beholde noen kopi eller annen gjengivelse av personopplysninger i noen form eller på noe medium. Kun arkivpliktig korrespondanse om databehandleravtalen vil bli arkivert.

Dersom Databehandler i vesentlig grad misligholder sine forpliktelser etter Databehandleravtalen, kan Behandlingsansvarlig heve Databehandleravtalen.

Når det skal vurderes om misligholdet er vesentlig, kan Behandlingsansvarlig særlig ta hensyn til om Databehandlers mislighold knytter seg til bestemmelser om behandling av personopplysninger som er i strid med instruks fra Behandlingsansvarlig, om personopplysningssikkerhet, om bruk av underdatabehandler og om overføring av personopplysninger ut av EU/EØS. Denne opprømsingen er ikke uttømmende.

Dersom Behandlingsansvarlig krever at Databehandleravtalen skal heves, skal Databehandler umiddelbart stanse behandlingen av personopplysninger.

11. Erstatningsansvar

Partenes erstatningsansvar for skade som rammer den registrerte eller andre fysiske personer, og som skyldes brudd på personvernregelverket, følger bestemmelsene i personvernforordningen artikkel 82.

Det er ikke erstatningsbegrensning for ansvar som følger av personvernforordningen artikkel 82.

Partene er hver for seg ansvarlige for overtredelsesgebyr som er ilagt i henhold til personvernforordningen artikkel 83.

12. Tvister og lovvalg

Tvister eller uoverensstemmelser mellom partene skal først søkes løst mellom partene.

Partenes rettigheter og plikter etter Databehandleravtalen bestemmes i sin helhet av norsk rett.

Partene vedtar Oslo tingrett som verneting. Dette gjelder også etter opphør av Databehandleravtalen.

13. Signering

Avtalen signeres elektronisk i Utdanningsdirektoratets skjemaløsning. Identifisering av den som undertegner på vegne av skoleeier gjøres ved hjelp av BankID. En kopi av avtalen kan lastes ned etter signering,